

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

Quòd perfectio est familiarissima amicitia hominis, & Dei. Cap. vij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

violenti rapiunt, illud. Occupato autem hoc regno & direpto tam ingenti virtutum thesauro omnes hi strenui milites onerati præda, onusti spoliis cum alacritate redeunt, & per aliam viam reuertuntur in regionem suam. Nam qui per semitam veritatis, & feruoris ascenderant, per viam misericordiae, & benignitatis descendunt, & vniuersa via eorum, sicut & ducis, ac imperatoris sui, sint misericordia & veritas. Descendunt, inquam, non ut illa virtutis, & sanctitatis acquisitæ sublimitate decidant, sed ut nobis paruulis, & imperfectis viles magistri, & re vera patres existant. Ut enim inquit Richardus de sancto Victore: Nobis infirmis condescendunt. Amor Dei rapit eos sursum, amor proximi retrahit eos deorsum. Propter Deum itaque est, quod ascendunt, vsque ad caelos; & descendunt vsque ad abyssum, propter proximum ad visitandum eos, qui in tenebris & in vmbra mortis sedent educere in manu potenti, & brachio excelso victos in mendicitate & ferro. Venientes itaque veniunt cum exultatione, portantes prædam in humeris suis, gaudentque vehementer, sicut qui letantur in messe; sicut exultant victores capta præda; & sicut qui inuenit spolia multa; & auditur vndiq; vox exultationis, & confessionis in tabernaculis iustorum. Ex hac (ni fallor) victoriæ præda sunt illa spolia, quæ Benjamin lupus rapax manè quidè rapit, sed vesperè diuidit: sic & isti violenti prædones, regni caelestis direptores, ad hoc nimirum descendunt, ut secundum exemplum Benjamin eis, qui non possunt ad bella procedere, bellorum suorum spolia diuidant; & secundum quod Danid noster cõstituit, æqua sit portio procedentium ad bella, & remanentium ad sarcinas,] eorum dumtaxat, qui fraterna sollicitudine, non propria cupiditate occupantur circa sæcularium rerum curas. Est igitur perfectio regnum caelorum, quod nos sicut & sancti, qui illud hæcenus adepti sunt, aggredi, & expugnare debemus. Relinquamus itaque terram miseræ, & paupertatis nostræ, in qua egeni, & omnium virtutum vacui viuimus, & ad bellum istud humano quidem corde dignissimum, nos ipsos accingamus. Diligenter curramus, non hypocrisis, sed veritatis, & feruoris vias, & ascendamus cliuium vitæ spiritualis, manibus & pedibus reptantes, quousque ciuitas Dei, & perfectionis regnum nobis appareat. Cingamus illud obsidione constanti, desiderijs, suspirijs, gemitibus, bonis operibus, & assiduis orationis machinis, inuadamus, donec regnum istud munitissimum oculis cordis pateat, & nostra importunitate victum vltro portas æternitatis nobis aperiat. Tunc verè felices & beati eximus, qui labore primum à diuina gratia, & deinde à nostra exiguitate manante, non diuitias perituras, non dignitatem fallacem, non regnum terrenum periculis hostium expositum, sed opes perpetuas, amplitudinem filiorum Dei, & regnum caelorum obtinebimus, quod vim patitur, & violenti rapiunt illud.

Quod perfectio est familiarissima amicitia hominis, & Dei.

CAPVT VII.

X hominibus, quæ perfectioni tribuuntur, eius dignitas in superioribus demonstrata est, quæ cum magna sint, & insignia, non possunt nisi rei magnæ & eximie competere, & quæ digna sit tam clarissimis titulis honorari: Nunc ex his, quæ perfectioni insunt, tamque circumdant, aut ex ea tamquam ex causa procedunt, eiusdem dignitas, & magnitudo pandatur.

A Hæc autem tot sunt, & tam eximia, & (ut digne cognoscantur, aut declarentur) tam ex ipso animæ experimento pendentia, ut non possit rudis homo, & tam sublimium rerum ignarus ea, aut mente concipere, aut aptis verbis explicare: nisi tu Domine qui omnium es cognitor, & pusillorum dignaris esse præceptor, mihi oculos internos apertas, ut quæ occulta, & abstrusa sunt, videam; & calamus verbes, ut à me dilucido sermone perteribam, & aliis legenda, & meditanda proponam. Istorum verò illud primum tractandum est, quod fons videtur esse, & origo reliquorum, perfectiorem intamam esse amicitiam, ac necessitudinem hominis perfecti cum Deo, quem ille omnibus familiaritatibus creatis abiecit, tibi in fidelissimam præfissimam elegit, & in dulcissimum amicum assumpsit. Et quidem, quod perfectio sit Dei, & hominis amicitia supra dictum, & expositum est, at quàm familiaris, & arcta sit hæc amicitia nondum est à nobis declaratum; Hoc igitur nunc aperiendum est, ut qui nondum perfectus est, cupiat, & qui iam perfectus est, in Domino exaltet, & gaudeat. Omnis charitas etiam minima est Dei & hominis amicitia, alicui supernaturali communioni subnixæ (ut Thomas ait) qua homo vult sua bona Deo propter ipsum, & ei in omnibus ab illo mandatis placere contendit, & qua Deus ita amat hominem, ut velit ei bona diuina, & non tantum velit, sed faciat quoque, & manu liberalissima impertiat. At perfectæ charitas, quæ (ut sapius inculcauimus) est ipsa mentis perfectio, non est quouis modo Dei, & hominis amicitia, sed est necessitudo tam arcta, tam familiaris, tam intima, ut vix id aut humana fragilitas credat, aut intellectus creatus, & rebus infimis alluerus intelligat. Quis enim nisi aut expertus, aut dictis sapientissimorum, & sanctissimorum virorum expertorum assentiens, credat Deum, ante cuius conspectum cali columnae contremiscunt, ita ad animâ puram demitti, ut velut sponsus vino amoris inebriatus, eam depereat, illius aspectum cupiat, alloquium sitiat, amplexum ambiat, & eius purissimis deliciis quærendis intendat: & animam sanctitate vestitam, ita per sanctam fiduciam, & amorem extolli, ut Deum tamquam sponsum respiciens, eius assiduum conuersationem exerat, oscula postulet, amplexus exquirat, & eum in omnibus, quæ ipsa vult (cum præter diuinam legem nihil vult) ad suum desiderium explendum, & opere præstandum trahat. Sed hoc ita esse, vtriusque fœderis pagina, & sanctorum dicta (quibus fidem eleuare nefas est) & perfectarum animarum, quarum aliquæ semper sunt in Ecclesia, experimenta declarat.

Nunc verò amorem sponsi, & sponsæ mitamus, quem statim admirabimur, & intra amicitie metas nos continentes perferretur. quàm perfectè magnæ cuiusdam amicitie leges, hi duo amici Deus, & perfectus homo custodiant. Licet enim ille, qui benedictione dabit legislator, nullis subditus legibus, nullis iuribus compeditus; tamen non vult legibus veræ amicitie eximi, ut homines glorientur, quia Deum ipsum non solum Patrem & Dominum, sed etiam amicum habent necessitudinis iura seruantem. Et ideo fortassis dicit Iob, nullum ei similem esse in legislatoribus] quia alij legum latores sunt quidem ad ferendas leges proni, sed ad eas seruandas inerti, quas imponunt in humeros hominum, sed digito suo nolunt eas mouere. At Dominus ita auertit hæc leges, iuræque decernit, ut eipse nullò melius atque constantius, quàm homines, quibus sunt imposita, seruet. Quare non sine mysterio dicitur: Principatus eius super humerum eris, inquam leges, quas humeris subditorum imponit, ipse etiam super humerum suum homines

Richard.
in Psalm.
28.

1. Re. 30.

D. Thom.
2. 2. q. 23.
art. 1.

Psalm. 82.

Iob. 36.

Matth. 23.

Isa. 9.

ad ipsa

ad ipsam custodiam adiuuando supportat. Quae autem sunt amicitiae leges? Certè si breuiter eas referamus, hæc ferè sunt. Prima, vt amici se impensè ament, & mutua, ac indissolubili beneuolentia complectantur. Secunda, vt assidue verba faciant, & non sine voluptate secum ipsi conuersentur. Tertia, vt mutuis officiis, ac donis, quoad possint, amorem augeant, quæ sicut ignem status, ita mutuam beneuolentiam, nullum etiam lucrum queritatem accendunt. Quarta, vt seipsi sustineant, & si quid ab aliquo peccatum fuerit, alter aut benignè corrigat, aut etiam dum opus est, patienter dissimulet. Quinta, vt amici idem omninò sapiant, idem dicant, idem velint, idem nolint, & in omnibus sine vlla dissensione, concordent. Sexta, vt occulta adinuicem detegant, secreta reuelent, & vnus alteri cordis sui arcana confidat. Septima, vt in tribulatione se adiuuent, & si vnus sentit dolorem, alter remedium quærat, & compassionis affectum non omittat. Octaua, vt vnus alteri se accommodet, & infirmus utilitatem ex robore fortioris sentiat & fortis, imbecillitates infirmi sustineat. Postrema tandem, vt amicorum nihil quod deceat, vnus sibi ipsi referendè, sed sint illorum omnia communia. Hæc leges ita indurptæ apud Deum, & animam perfectam manent, vt non dubium sit, Deum huic animæ fidelissimam amicitiam seruare, & animam ad Deum arctissimam necessitudinem habere. Quam nec anima tantæ dignitatis particeps abscondit, nec Deus amore captus erubescit. Quinimò illa palam confitetur. Talis est dilectus meus, & ipse est amicus meus, filia Ierusalem.] Et ille sine vilo rubore pronunciat: Sicut lilium inter spinas, sic amica mea inter filias.] Qua voce non solum animam vocat amicam, verum etiam tam pulchram, tam omnibus meliorem, dignam suo amore & beneuolentia proclamatur.

Sed cursum harum amicitia legum virtutem prælibemus, & quàm constanter eas Deus & anima perfectè custodiant, percurramus. An amici se impensè amant? Sed anima perfectè ita Deum amat, vt propter illum omnia creata despiciat, seipsam odio habeat, & vniuersis rerum creaturarum amoribus valedicat. Recedite polluti clamant eis, recedite, abire, nolite tangere.] Et meritò omnes amores, qui in Deum non tendunt, pollutos vocat, quia si admittantur animam polluunt, & amoris erga Deum seruiorem minuant, & charitatis puritatem auertunt. Deus verò ita animam diligit, & eius amori respondet, vt in infinitum eam, sicut & ceteris amore superans, non amore finito amicam istam, sed infinito diligit, & qui totus charitas est, veluti igne amoris ardeat, & fidelis anima in se transformandæ desiderio liquefcat. Istud significant illæ voces: Sic Deus dilexit mundum, vt filium suum vniogenitum daret.] In hoc apparuit charitas Dei in nobis, quoniam filium suum vniogenitum misit Deus in mundum, vt viuamus per eum.] Sicut aquila prouocans ad volandum pullos suos, & super eos volitans expandit alas suas, & assumpsit eum, atque portauit in humeris suis.] Si enim Deus tam ardentè dilexit mundum, & populum illum. Hebræorum tam infatigabiliter amauit, quoniam pacto perfectos & sanctos diligit, qui sunt selectior mundi pars, & populus omnium dilectissimus, cuius causa præcipuè in mundum venit, in quo mirabilius bonitatem, ac misericordiam suam exerit, & propter quem principalis vniuersum orbem fabricauit. Nec tamen quia isti amici se inæqualiter amant, idèd amicitia claudicat, aut non est ex vtraque parte fidelis, quoniam ad eius integritatem, & fidelitatem conferuandam satis est, si anima quæ finitè amat,

A quidquid potest amet, quantum valet, alios adulerinos & extraneos amores abiciat, & si possibile sibi esset, infinite amare desideret. Hoc, inquam, sufficit, vt amicitia hæc inter Deum, & animam sit vsquequaque perfecta. Vnde pulchrè Bernardus ait: Non planè pari vbertate fluunt amans, & amor, anima, & Verbum, sponsa & sponsus, creator & creatura, non magis quam sitiens & fons. Quid ergo? Peribit propter hoc, & ex toto euacuabitur nuptura vorum, desiderium suspirantis, amantis ardor, præsumens fiducia; quia non valet ex æquo currere cum gigante, dulcedine cum melle contendere; lenitate cum agno, candore cum lilio, claritate cum sole, charitate cum eo, qui charitas est: Non nam, et si minus diligit creatura, quoniam minor est; tamen si ex tota se diligit, nihil deest, vbi totum est.] Quantum est igitur mutuis istorum duorum amicorum amor, qui terminum nisi possibilitatis nescit, & in Deo infinitus est, in anima verò, licet non infinitus, quia non potest, tamen quantum potest, amat, & vt sic amet, nullus extranei amoris consortium admittit.

At amici mutuis se oblectant alloquiis, & verbis vltro, citroque habitis se abundè reficiunt. Et quid aliud faciunt Deus, & perfecta anima nisi perpetuò conuersati, & totos dies, noctesque (quantum carnis fragilitas sustinet) in suauissimis colloquiis consumere. Nullum perfectum vidi, nec legi, qui non saltem in desiderio suo hanc primam, & præcipuam occupationem haberet; cum Deo miscere dulciter, sancti amoris colloquia, & ei intellectu, & affectu, iugiter inhærere. Loquitur Deus non semel, sed sæpè cum perfecta anima, quam non distractam, non ineptè occupatam, non post vana, & inutilia currentem, sed attentam, sed expectantem, sed amici vocem impensè cupientem inuenit. Scit enim quia vox eius dulcis, sicut & facies decora.] Dicit ei verba correptionis, dum eam benignè corrigit, & sermonem doctrinæ, dum de rebus agendis & cauendis docet, nec non & colloquia amoris miscet, dum fiducia erigit, promissis mulcet, desiderijs exollit, & immixta suauitate à visibilibus potenter abducit. Hæc dulcia Dei verba sentiens anima clamat cum Cypriano: Suauis est mihi eloquium tuum, viuus, & efficax sermo tuus, accipiti gladio penetrabilior, vsque ad diuisionem spiritus, & animæ meæ attingens, carnales, & spirituales intra me separas, & sequerata affectus, & à vilibus pretiosa distinguens, quasi flagello de funiculis contexto de meo interiori templo, quod tu inhabitas, omnem mundinationem expellis, nec patitur in atrijs tuis mercimonia columbarum, sed à sanctuario gratiæ tuæ omnem venalitatem excludis. Audio te cum ita feres, audio cum misereris, siue parcis siue flagellas iustum, & bonum te prædico: In ira supplico; in clementia gratias ago, nec sanctis sermonibus contradico.] Sic illa in suum vsque verba huius, facti doctoris assumit, eisdem verbis patenter attestans se Dei amici vocem audire ac dulcissima super mel & fauam conuersatione gaudere. An non legimus Quia loquebatur Dominus ad Moysen facie ad faciem, sicut solet loqui homo ad amicum suum? Sed cum huius alloquiij causa esset intima Dei amicitia cum illo, credendum est Dominum eadem ratione facie ad faciem, id est, valde familiariter cum sanctis, & amicissimis suis loqui, & deposita grauitatis, & auctoritatis terrentis vultu, cum eis amicè & beneuolè conuersari. Loquitur igitur Deus sæpè cum perfecta anima, & ipsa vocem amicam percipiens, & se compellari, & ad colloquia inuitari sentiens, non obmutescit, nec vt rustica, & agrestis tacet, sed magis vt virgo in aula regia educata, & moribus nobilium im-

Cant. 5.

Cant. 2.

Thren. 4.

1. Ioan. 4.

Ioan. 3.

1. Ioan. 4.

Deut. 32.

Bern. ser. 83. in v. d.

Cant. 2.

Cyprian. ser. de baptis. Chri.

Exod. 33.

Cant. 1.

Cant. 5.

Cant. 8.

Cant. 1.

buta, respondet. Iam dilecti sui verba anima libenter audientis pulchritudinem laudant. Ecce tu, inquit illi, dilecte mi pulcher es & decorus.] Iam ad hortum, & ad cibum amanter inuitat. Veniat dilectus meus, dicens, in hortum suum, & comedat fructum pomorum suorum.] Iam res amici se curare, & cordi habere significat: Nam mille tui pacifici, & ducenti his, qui custodiunt fructus eius.] Iam dona postulat, sub typo osculi designata, dum ait: Osculetur me osculo oris sui. Talia sunt animæ colloquia cum Deo, non otiosa, non inepta, non scurrilia, sed necessaria, sed proficua, sed seria, quæ & ipsimet animæ utilia, & amico tam pleno sapientiæ, & puritatis grata esse possint. Quid enim est amicum pulchrum, & decorum vocare, nisi sanctum & puritatis fontem agnoscere? Quid est ad hortum, & ad fructus pomorum inuitare, nisi intimum animæ virtutum odorem spirare, & fructibus operum sanctorum replere? Quid est mille pacificos & ducentos custodibus assignare, nisi maiorem gratiarum actionem Deo tamquā omnium bonorum fonti, & maiorem prælati tamquā ministris attribueret? Et quid est dona petere, nisi amicum non parcum, non auarum, sed profusum, & liberalem confiteri? O dulcis Dei & animæ conuersatio! ô desiderabilis consuetudo! ô suauis colloquium, ex quo amicus Deus non modicam voluptatem percipit, & amica anima non solum eximiam voluptatem, sed maximam quoque utilitatem reportat. Quis hanc colloquutionem non auct? Quis vocem Dei non iam terrificam, sed dulcem, & blandam audire non cupit? Quis hunc honorem verisimum cum Deo loquendi, & conuersandi aucupari non curat? Profecto valde insipiens, & negligens est, qui se puritatis mentis suæ minimè ad hæc cælestia colloquia habenda disponit.

Non tamen putandum est hanc Dei, & animæ perfectæ necessitudinem, solis verbis constare, solo sermone compleri, quin potius manifestum est illam mutuis officiis ac donis aperire. Sed Deus, quid donat animæ? Multò melius interrogares, quid non donat illi? Omnia namque, quæ ipsa habet, dona Dei sunt. An cæli non sunt dona Dei animæ prærogata, vt superna sitat, & cælestia suspiret? An terra, & reliqua elementa, & mista non sunt dona Dei, vt his tamquam adiumentis in corpore, tamquam in propria domo subsistat, & eisdem velut scalaribus in Dei cognitionem, & amorem ascendat? An membra, & sensus, & vires internæ non sunt dona Dei, quibus anima salutem semper mansuram inquirat? An tempora, an anni, & menses, & dies, & hora & momenta non sunt dona Dei, vt semper laborando ad maiorem puritatem perueniat? An homines boni, & mali, non sunt dona Dei, vt ex illis virtutem discat, & ex istis per patientiam merita cumulata decerpant? An afflatus, lumina, desideria, tentationum victoria, mundi despectio, affectuum moderatio, virtutum exercitatio, cælestis consolatio, in bono perseverantia, & reliqua huiusmodi, non sunt dona Dei, quæ animam sensum perficiunt, & suo tempore illi inmarcescibilem coronam imponunt? An ægritudines, tribulationes, flagella, non sunt dona Dei, quorum ministerio fidelis amicus, & pius Pater quem diligit, castigat, flagellat autem omnem filium quem recipit.] Profus hæc omnia dona sunt Dei, bona quidem quibus animam vltra modum ditaret, & ad gratiarum actionem, & amorem alliceret; mala verò, quibus eandem instrueret, & vt oportet, erudiret, vt non dicat, quia fortitudo mea, & robur manus meæ hæc omnia mihi præstiterunt, sed recorderetur Domini Dei sui, quod ipse vires sibi & omnia præbuerit.] Et

Hebr. 12.

Deuter. 8.

A sicut solet pater filio vnico, & prædilecto, nunc omnia ad victum, & vestitum pertinentia abundè suppeditare, nunc aliquid necessarium subtrahere, vt filius malum paupertatis agnoscat, & necessaria custodire sciat, & de bonis, quasi de sibi debitis non superbiat: ita anima à Deo frequentissimè innumerabiles misericordias percipit, ex illo amantissimo, ac tenerrimo corde manantes, interdum verò flagellis, & malis affligitur, quæ non minora dona sunt, vt unde veniant bona, nequaquam ignoret, & merita patientiæ reporter. At anima quid donat Deo? Certè si de mundanis animabus loqueremur, difficile esset ali-quod earum donum, Deo attributum assignare, quippe quæ se totas, & quicquid ad eas spectat, Diabolo donant, cum quo amicitiam inierunt, & cui, Deo contempto se totas dedicarunt. Et similiter si de animabus iustis, sed imperfectis haberemus sermonem, aliquid inueniremus, quod ipsæ donent Deo tamquam amico, sed illud exiguam admodum, & minùs pretiosum, cum ista multum sui ipsarum sibi retineant. Sed cum hoc loco de anima perfecta instituat tractatio; quid ipsa non donat Deo. Quæ propter Deum omnia creatura spernatur, & contemnendo ea omnia, donum Dei facit, pro cuius amore, & obsequio relinquit? Parum est hoc, quicquid sapit, quicquid valet, quicquid cogitatione, & desiderio comprehendit, & se totam Deo offert in donum, dum nihil sui sibi retinet, sed vires, sed talenta, sed potentiarum, & membrorum opera, sed voluntatem, sed iudicium in diuinum obsequium impendit. Quæ quicquid habet, & potest, donat, & quicquid non habet, nec potest, dare desiderat, si non ex æquo saltem, quantum sibi conceditur largissimo Dei amoris respondet, & non verbis solum (quæ sæpè fallunt) sed operibus, & officiis cum Deo initam amicitiam confirmat. Hæc profecto vim illorum verborum intelligit: Reddite, quæ sunt Cæsaris Cæsari, & quæ sunt Dei, Deo. Nam cum in se nihil Cæsaris videat, nihil pertinens ad mundum inueniat, nihil putat se illi debere, à quo profusus nihil accepit. Et cum omnia, quæ intra, & extra se habet, Dei esse conspiciat, & non sola fide, sed quodam certissimo experimento ad Deum pertinere comperiat, ipsi omnia libentissimè reddit, à quo se accepisse gaudet, & in cuius solum obsequium bene impensa esse nõ dubitat. Hæc etiam illud sibi, tanquam charissimæ filia dictum existimat. Afferte Domino filij Dei, afferte Domino filios arietum: Afferte Domino gloriam & honorem.] Audit anima perfecta, & parat. Donat se ipsam Deo filiam arietum, & Apostolorum natam, quorum mores sequitur, quorum vitam imitatur. Affert Deo gloriam, & honorem, gloriam quidem per bona opera (vt inquit Basilius) quæ cum irradiant hominum oculis, glorificat Patrem nostrum, qui in cælis est. Honorem verò, quoniam illud Salomonis adimplet: Honora Dominum de tua substantia, & de primitiis omnium frugum tuarum da ei:] Quod tunc facit (vt inquit Beda) cum quicquid boni habet, nõ tantum in Deum refert, verum etiam diuinæ gratiæ, ac cælesti muneri attribuit.

E

Ecce quam bene hi duo amici mutuis officiis, ac donis suam amicitiam stabiliant, quæ sanè omninò stabilita non esset, nisi etiam se ipsi sustinerent, & ad inuicem tolerarent. Habet quidem anima sancta, quantumuis sancta, & perfecta sit, multa in hac vita, in quo Deus illam sustineat. Si enim in Angelis suis reperit prauitatem, quantò magis quæ habitat domum luteam, & quæ terrenum habet fundamentum,] quæ scilicet in corpore commoratur facta de limo terræ, & fragilitati carnis innititur, consume-

tur, &

Matt. 22.

Psal. 28.

Prou. 3.

Beda ibi.

Iob. 4.

tur, & extenuabitur ab imperfectionum tinea. Fecisti imaginem Christi ex cedro, odorem habet cedri, fecisti ex plumbo, grauitatem habet plumbi; fecisti ex auro, colorem habet auri: Ita perfecti, qui homines sunt, & supra naturam fragilem, & infirmam, Christi imaginem induerunt, non possunt in hac vita mortali, sic humanam fragilitatem exuere, vt sæpe hominum imperfectiones non contrahant, & affectus humanos non redoleant. Insunt igitur perfecta anima aliqua, quæ Deo minus grata, & iocunda appareant, quæ tamquam imperfecta, & ab itinere iusto non nihil deuiantia displiceant. Sed hæc Deus quàm patienter suffert, quàm amanter dissimulat, & cum tempus est, quàm benignè corrigit, & leniter reprehendit. Misereris omnium Domine, inquit sapientia, quoniam omnia potes, & dissimulas peccata hominum propter penitentiam? Si Deus magna peccata iniquorum dissimulat, vt eis tempus penitendi concedat, quidni dissimulabit paruulos perfectæ animæ, quos ipsa non malitiosè, non negligenter contraxit, sed præ ingenuitate commisit. Excessit illa, vel dum aliquid minus consideratè loquuta est, vel dum aliquid ineptum vel otiosum cogitauit, vel dum iram tantillum immoderatam concepit, vel dum orans, aut psallens mentem à Deo, ad quid terrenum, & caducum deflexit. Ista quidem in illam diuinam, & superineffabilem maiestatem admittit, & ab ea anima, quæ tam ingentia beneficia receperat digna erant, quæ seuerè corrigerentur, & statim cum indignatione punirentur. At Dominus verus amicus, ista, & alia similia, quæ ruditatem mentis humanæ prætereunt, & vix præ multitudinem numerari possunt, quanta clementia sustinet; quanta pietate dissimulat? quàm amanter pusillorum imperfectiones portat. Et ipse qui optimè nouit figmentum nostrum, animam propter hos defectus cum tremore accedentem, & vix oculos ad cælum leuare audentem, dulcissimè suscipit, amplectitur, deosculatur, & implens illud: Ad vbera portabimini, & super genua blandient vobis, quasi recitium culpæ oblitus, eam incredibili benignitate demulcet. Sustinet ergo ille imbecillitates, & defectus animæ. Sed tu Domine, habesne aliquid, in quo anima te sustineat? Quis hoc non dico scribere, aut verbis profere, sed saltem cogitare audeat, nisi in sacris literis tuo spiritu dictatis reperisset? Viriliter age, confortetur cor tuum & sustine Domini. Et rursus: Anima nostra sustinet Dominum, quoniam adiutor, & protector noster est. Et Iob expertus ait: si bona suscepimus de manu Dei, mala quare non suscipiamus. Et iterum: Semper quasi tumentes super me fluctus, timui Deum, & pondus eius ferre non potui. Habes itaque Domine, quod tibi sufferamus, non quia aut morosus sis nobis, aut molestus, aut quia tu, qui summè bonus es, defectibus & culpis subiaceas, sed quoniam tribulationibus nos exerces, quia ita expedit nobis, & vitam nostram, ne aut in otiositatem, aut in desperationem prolaberetur, prosperitatis, & aduersitatis varietate dispensas. Quis ergo edisserat, quantis tribulationibus, & tentationibus, & anxietatibus, & corporis doloribus, & mentis timoribus soleas animam puram, & tibi nimis charam affligere? Quæ tamèn ipsa non iracundè suscipit, non impatienter admittit, non mæstè tolerat, sed leniter, patienter, hilariterque sustentat. Et quem admodum columba à compari suo aliunde veniente, & ipsam zelante, rostro, & unguibus lacerata: silet, & suffert, & hæc ipsa mititate, & sustinentia, se nunquam in eum deliquisse, nec maritalem thorum violasse aperitura anima hæc Domini correptionem pa-

A rienter sustinens, doloremque complectens, palam indicat, se fidelem esse, & amare didicisse, quæ non tantum cum dona recipit, sed cum flagellis huet, amore viget, charitate crescit, & ab intima fiducia & familiaritate non discedit.

Non erit autem mirum, si Deus & anima, qui se inuicem sustinent, idem sapiant, idem velint: Nam in rebus alteri amicorum aduersis, solent amici discordare, & antiquam etiam familiaritatem abrumperè. Idem profectò sentiunt Deus & anima, quia hæc in omnibus, diuinis sententiis adhæret, & quicquid per Scripturas suas, aut per doctrinam Ecclesiæ, aut per ministros ad id auctoritatem habentes, Deus credendum, aut faciendum proponit, id totum anima iusta sine vlla contradictione credit, & prout potest, facit, & ab aliis credendum, & faciendam esse diiudicat. Idem etiam volunt, quia perfecta anima in hoc maxime incumbit, vt proprias voluntates abneget, & in omnibus diuinam voluntatem expleat, dicens ex toto corde: Non mea Domine, sed tua voluntas fiat. Et Deus ratione mirabili huius animæ desideris annuit, votis fauet, & ei postulata concedit; illud implens, quod per Isaiam ipse promissit. Tūc inuocabis, & Dominus exaudiet; clamabis, & dicit, ecce adsum. At quanta fidelitate hi duo amici Deus, & anima sibi mutuo secreta reuelant; quorum ista omnes recessus cordis sui Deo peruios, & manifestos esse congaudet, & bona vt ea Dominus ipse promoveat, mala verò, vt ea curet & sanet, cum magna fiducia tamquam suorum rerum benignissimo protulori, pandit; Vnde fidenter ait. Probame Deus, & scito cor meum; interroga me, & cognosce semitas meas; & vide si via iniquitatis in me est, & deduc me in via æterna. Non optat cum iniquis, vt non videat, Dominus, nec intelligat Deus Iacob, sed magis vult, vt videat, vt intelligat, vt vniuersa scrutetur, & si quod semen iniquitatis inuenerit, illud extirpet, & omnes suas cogitationes & opera in viâ veritatis, id est, in Christum, adducat. Dicit cum Augustino: Si aliquid inueneris Domine in vita mea, quod dupliceat oculis tuis, quoniam via mea mortalis est, tu deduc me in via æterna, scilicet in filio tuo, vbi nulla est iniquitas; quia si quis peccauerit, aduocatum habemus apud Patrem Iesum Christum iustum. Deus quoque in amoris signum ab anima, cum opus est, secreta sua minimè abscondit. Audi quid aliquando dixit: Num celare potero Abraham quod gesturus sum; cum futurus sit in gentem magnam & robustissimam, & benedicenda sint in illo omnes nationes terræ. Et quare Domino Deus hoc mysterium Abraham celare non poterat, nisi quia æquum iudicasti ei, tamquam amico arcanum suæ posteritatis, in signum amicitie pandere, & vt magis ac magis te hominis amatorem ostenderes, ei secreta tui cordis aperire. Amos quoque ait: Non faciet Dominus verbum, nisi reuelauerit secretum suum ad seruos suos Prophetas. Et Dominus: Vos autem dixi amicos, quia omnia quæ audiui à Patre meo, nota feci vobis. Detegit ergo Dominus secreta sua hominibus perfectis amicis suis, & multis modis occultis eis suæ voluntatis manifestat, vel vt ipsi ab itinere veritatis non deuiant, vel vt cognitione veritatis admirètur, & in omni virtutis genere promoueantur, vel vt alios in rebus credendis, aut agendis erudiât. Quid plura? Deus qui omnium adiutor est in tribulatione, perfectos viros in tribulatione positos speciali prouidentia adiuuat: nam clamauerunt iusti, & Dominus exaudiuit eos, & ex omnibus tribulationibus eorum liberauit eos. Eorum etiam infirmitati se accommodat, etsi aliquid noxium nimis timent, benignè arceat, etsi

aliquid

Sapientia. 11.

Psal. 102.

Isa. 66.

Psal. 26.

Psal. 32.

Iob. 2.

Iob. 32.

B

C

D

E

Luc. 22.

Isa. 58.

Psal. 138.

Psal. 93.

Amos. 3.

I. Ioan. 2.

Gen. 18.

Amos 3.

Ioan. 15.

Psal. 33.

aliquid humanum cupiunt, quod ipsorum perfectioni non officiat, benigne concedit. Non possumus omnia late tractare. Ezechiel timer panem pollutum manducare, & audit, vt mitiori pena subdatur; Ecce dedi tibi finum bonum pro stercorebus humanis, & facies panem tuum in eo.] Jacob Angeli benedictionem concupit, & benedixit ei Dominus in eodem loco. Franciscus acerbitate ignis metuens, quo vendus erat, ne visum amitteret, visionem non sentit. Thomas Aquinas morbo extremo laborans, & pisces infertos, & in illa regione ignotos appetens, eos diuinitus oblatos recepit; & sic innumera alia possunt in Sanctorum gestis notari, quibus diuina illa maiestas istorum amicorum suorum imbecillitati condescendens, se amicum blandum, & tenere amantem exhibet. Ac tandem Dominus nihil sibi, nisi gloriam debitam diuina maiestati reseruat, quam, vt est in Isaiā, nemini dare constituit; reliqua verò bona tam naturæ, quàm gratiæ, & gloriæ, imo & ipsum filium suum (cum quo, vt inquit Paulus omnia nobis donauit) his suis amicis, non vtcumque, sed cumulatè, & eximie, communicat, vt sic in caelo & in terra confiter, se cum sanctis viris familiarissimam amicitiam inuisse, & nunquam ipsam aliquo dolo, aut obliuione violasse.

Si hæc ita se habent, sicut re vera se habent, nos qui à sæculo discessimus, & amicis terræ valediximus, vt regis caelestis amicitiam & familiaritatem atsequeremur, si perfectionis amatores non sumus, quid amamus, quid quærimus? Hæc est intima amicitia inter Deum, & hominem intercedens, qua homo Dei amicus non quouis modo, sed familiarissimus, & intima necessitudine coniunctus efficitur. Hæc homo suum amorem, non in rebus caducis, sed in solo Deo collocat, & res suas etiam minimas cum Deo tractat, & cum eo curas suas tamquam cū amicissimo sodali partitur. Hæc quicquid habet (pacum est hoc,) quicquid est, Deo donat, & nihil sibi velut proprium asseruat. Hæc flagella à Domino illata lætè suffert, & si ipsum occiderit, ab spe in illo collocata non decedit.] Hæc idem, quod Dominus, sapit, & vult, & diuinæ voluntatis imaginem induit, & nihil ab eius conspectu abscedere gestit. Si quid aduersum domum huius sanctissimi amici, scilicet Ecclesiæ fidelium acciderit, perfectio, quod cadebat humeris sustinet, & dum alij præ timore fugiunt, perfecti stant intrepidè, et si opus est, profuso cruore fidem testificantur, & virtutem tuentur. Ipsa est, quæ hominem magnum facit, magnum cogitationibus, magnum desiderijs, magnum operibus, vt sicut Deus ad hanc amicitiam cum viro perfecto tenendam descendit; ita hic à vitare sua ad Dei cōsortium & participationem ascendat. Deus aliquid sibi reseruat, nimium gloriam sponsam suam, quia ita omnino opus est; at homo perfectus nihil, sed omnia in diuinam gloriam præstando, Deo profusè communicat. Perfectionem igitur charitatis atsequi curemus, quia sicut in aula regis terreni, nihil est familiaritate eius optabilius, quæ priuatus homo, regnat, & imperat, & gubernat, & omnibus magnatibus major & celsior existimatur; ita in aula regis caelestis, nihil perfectione, aut excellentius, quæ homo fit Dei amicus familiarissimus, aut præstantius inuenitur.

*Quod perfectio est arctissima cognatio
hominis cum Deo.*

CAPVT VIII.

PRINCIPES huius sæculi subditos nobiles curæ suæ, honoris gratia solent vocare cognatos. Vocant quidem, sed non faciunt, quoniam si ipsi nobiles non sunt, ex stirpe regia progeniti, numquam consanguinei regis erunt, quantumvis aut consobrini, aut propinqui à rege vocentur. Dominus autem perfectos, & sanctos viros, non cognatos tantum, sed filios appellat, & non tantum appellat, sed filios suos facit, & non quouis modo filios, sed filios dilectissimos, & fidelissimos, & sibi quàm simillimos reddit. Ex quo alia multò maior dignitas perfectionis elucet, quod scilicet est hominis cognatio cum Deo, & cognationum omnium, quæ inter aliquos esse possunt arctissima, quæ homo non tantum propinquus, sed planè Dei filius, & Christi frater, & hæres regni caelestis constituitur. Perfectionem autem non iam seruos fideles, non amicos dilectos tantum, sed filios Dei homines facere Saluator noster Iesus Christus, apertè monstrauit. Qui cum perfectionem, aut perfectam charitatem commendasset, eâ scilicet, quæ tanto impetu, & voluntatis conatu in Deum feratur, vt ab eo resultans non solum ad amicos veniat, verum etiam ad inimicos vsque transilier, hoc tantæ charitatis emolumentum proponit. Vt sitis filij Patris vestri, qui in caelis est, qui solem suum orti facit super bonos & malos, & pluit super iustos & iniustos.] Hæc ergo charitas cognatio hominis cum Deo est, & si ita loqui licet, filiaris, quæ hominum filium Dei facit, & ab eo spiritali quadam procreatione generatum constituit. Et sicut ipsa est celsitudo philosophiæ Christianæ, vt Chrylostomus ait, ita sublimiorem secum hominibus dignitatem affert, non ita, vt possideant terram, sicut mites, non vt consolationem, aut misericordiam accipiant, vt lugentes ac misericordes; non vt regnum caelorum, vt pauperes spiritu, & persecutione patientes, acquirant; sed (quod est multò præstantius & excellentius,) vt nimirum sint filij Dei, qui eo ipso quod tales sunt, & ad regnū caelorum ius habent, & terræ sui cordis sunt Domini, & consolationis, ac miserationis diuinæ efficiuntur participes.] Omnes quidem iusti, & gratiam habentes sunt adoptione filij Dei; quibus dicit Paulus: Quoniam estis filij Dei, militet Deus spiritum filij sui in corda vestra clamantem Abba pater.] Et Ioannes: Quotquot autem receperunt eum, hoc est, per fidem Charitate formatam in suis cordibus admiserunt, dedit eis potestatem filios Dei fieri.] Et alio loco: Charissimi, nunc filij Dei sumus, & nondum apparuit quid erimus. Et Moses admonet, dicens: filij estote Domini Dei vestri,] quod illi assequuntur qui sanctissimam Dei legem amplectuntur, & ab omni crimine se puros & incontaminatos custodiunt. Sed sancti, & perfecti aliquid amplius habent, quàm communes filij, propter quod præcipui Dei filij, & omnium dilectissimi, & aliis maiores vocandi sunt, quod nunc inuestigare debemus, vt hæc perfectionis dignitas probè cognita ingentem in nos sui amorem & desiderium iniciat.

Quo verò modo hanc perfectionem prærogatiuam intelligemus? Qua via aut ratione eam explicabimus? Estne aliquid apud nos, quod huius rei notitiam mentibus legentium inferat? Est sanè; illud scilicet, quod in hominum domibus, atque familiis non semel aspeximus. Patres enim interdum solent generare filios, natura quidem sibi similes (nam si nature communionem non retinerent, non essent filij) sed aliis in rebus valde dissimiles. Ex patre sapiente prodiit filius stultus; ex robusto & forti, infirmus &

Ezech. 4.

Gen. 32.

Isa. 42.

Rom. 8.

Job. 13.

Matth. 5.

Chrysostr.
h. 18. in
Matth.

Galat. 4.

Ioan. 1.

1. Ioan. 3.

Deut. 14.

imbecillus